

La Confederaziun svizra represchentada

da l'Uffizi federal da cultura (UFC)

Hallwylstrasse 15
CH-3003 Berna

ed

il chantun Grischun

(retschavider da l'agid finanziel)

represchentà dal Departament d'educaziun, cultura e protecziun da l'ambient dal Grischun (DECA)
Quaderstrasse 17, 7000 Cuira

concludan la suandanta

CUNVEGNA DA PRESTAZIUN

1. Situaziun da partenza

Cun il sustegn finanziel da la Confederaziun realisescha e promova il chantun Grischun projects che han la finamira da mantegnair e da promover la lingua e cultura rumantscha e taliana sco era da rinforzar la trilinguitad a l'intern da l'administraziun chantunala, surtut en contact cun las autoritads communalas e cun la populaziun sco er en il sector da furmaziun.

Grazia als agids finanziels da la Confederaziun sustegna il chantun Grischun las organisaziuns ed instituziuns rumantschas e talianas activas sin nivel surregional, l'activitad editoriala rumantscha sco era mesiras per promover la lingua rumantscha e taliana en las medias.

Questa convegno da prestaziun determinescha las cundiziuns da basa per conceder agids finanziels da la Confederaziun al chantun Grischun per ils onns 2021-2024.

2. Basa legala e furma giuridica

La convegno da prestaziun sa basa sin ils artigels 21-25 da la Lescha federala davart las linguas naziunalas e la chapientscha tranter las cuminanze linguisticas (lescha da linguas, LLing; CS 441.1) resp. sin ils artigels 17-21 e 26-27 da l'Ordinaziun davart las linguas naziunalas e la chapientscha tranter las cuminanze linguisticas (ordinaziun da linguas, OLing; CS 441.11) sco era sin l'artigel 16 alinea 2 da la Lescha federala davart agids finanziels ed indemnizaziuns dals 5 d'october 1990 (lescha da subvenziuns, LSu; CS 616.1) ed ella è in contract da dretg public.

3. Durada

La convegno da prestaziun entra en vigur retroactivamain il 1. da schaner 2021 e finescha ils 31 da december 2024.

4. Finamiras

4.1. Rom

La cunvegna da prestaziun preschenta determinescha las cundiziuns da basa per conceder agids finansials al chantun Grischun tenor l'artitgel 21 e 22 LLing.

Ils agids finansials da la Confederaziun èn previs per ils suandants secturs:

- projects per promover la plurilinguitad en las autoritads chantunalas, en l'administraziun chantunala sco er en il sector da furmaziun (art. 17 OLing);
- mesiras dal Chantun sco era sustegn da projects da terzas personas per mantegnair e promover la lingua e cultura rumantscha e taliana (art. 18 OLing);
- sustegn d'organisaziuns e d'instituziuns (art. 19 OLing);
- promoziun da l'activitad editoriala rumantscha (art. 20 OLing);
- agids finansials per mantegnair e promover il rumantsch en las medias (art. 21 OLing).

4.2. Prioritads per la perioda da promoziun 2021-2024

La Confederaziun ed il Chantun elavuran prioritads cuminaivlas en il rom dal program da promoziun politic-linguistic. Per la perioda da promoziun preschenta han ins en mira en spezial las suandantas prioritads surordinadas:

- elavurar ils resultats da l'evaluaziun da la perioda da promoziun 2016-2020 ed integrar las recumandaziuns en la lavur da la Confederaziun, dal Chantun e da las organisaziuns linguisticas;
- definir ina clera separaziun da las rollas areguard las incumbensas, ils dretgs e las obligaziuns da la Confederaziun, dal Chantun e da las organisaziuns sustegnidas;
- examinar e realisar las mesiras dal chantun Grischun che lez ha gia definì cun elavurar l'evaluaziun;
- rinforzar la planisaziun strategica e la coordinaziun cuminaivla en il sector da la plurilinguitad e mantegnair e promover la lingua rumantscha e taliana;
- concentrar las mesiras ed ils meds sin secturs prioritars;
- examinar e realisar novas mesiras en il sector da la diaspora e da la digitalisaziun, en spezial dal rumantsch.

5. Incumbensas dal retschavider da l'agid finanziel

5.1. Mesiras dal Chantun per promover la plurilinguitad e per mantegnair e promover la lingua e cultura rumantscha e taliana (art. 17 e 18 lit. a OLing)

Il chantun Grischun sustegna cun agid da la Confederaziun mesiras e projects che han la finamira da promover la plurilinguitad en las autoritads chantunalas, en l'administraziun chantunala ed en il sector da furmaziun sco era da mantegnair la lingua e cultura rumantscha. Las mesiras pertutgan ils suandants secturs:

- servetschs da translaziuns e da terminologia;
- scolaziun e furmaziun supplementara linguistica e professiunala da las emploiadas e dals emploiads chantunals (incl. personas d'instrucziun) en dumondas da la plurilinguitad;
- promoziun da la plurilinguitad en l'administraziun chantunala;
- projects per sensibilisar la publicitad per la plurilinguitad;
- acquisiziun e producziun da meds didactics per l'instrucziun da lingua;

- acquist d'ina lingua naziunala a maun da l'instrucziun bilingua sin tut ils stgalims da furmaziun;
- instrucziun en ina da las ulteriuras linguas uffizialas dal Chantun sin tut ils stgalims da furmaziun.

5.2. Contribuziuns a projects da terzas personas per mantegnair e promover la lingua e cultura rumantscha e taliana (art. 18 b OLing)

Il chantun Grischun sustegna cun agid da la Confederaziun projects da terzas personas che han en mira da mantegnair e da promover la lingua e cultura rumantscha e taliana. Ils projects sustegnids s'orienteschan als chavazzins durabilitad, inclusiun ed innovaziun.

5.3. Sustegn d'organisaziuns e d'instituziuns (art. 19-21 OLing)

Il chantun Grischun sustegna cun agid da la Confederaziun organisaziuns ed instituziuns che adempleschan incumbensas surregionalas en connex cun il mantegniment e la promoziun da la lingua e cultura rumantscha e taliana.

Il chantun Grischun concluda cunvegns da prestaziun cun las organisaziuns e las instituziuns. La conclusiun resp. la renovaziun da la cunvegna da prestaziun sco era la determinaziun dals elements centrals tematics vegnan fatgas en collavuraziun cun l'Uffizi federal da cultura (UFC).

Las organisaziuns formuleschan ina strategia che preschenta lur prioritads per la proxima perioda. La strategia s'orientescha als chavazzins priorisaziun, durabilitad, participaziun, innovaziun e trasparenza.

Il rapport, il program annual ed il preventiv da las organisaziuns ed instituziuns sustegnidas fan part dal program annual resp. dal rapport annual ch'il chantun Grischun inoltescha a l'UFC (cif. 9). Ils documents correspondent publitgeschan la Confederaziun ed il Chantun en il rom dal princip da trasparenza. Las organisaziuns sustegnidas defineschan atgnas directivas da trasparenza.

5.3.1. Lia Rumantscha

La Lia Rumantscha è l'organisaziun tetgala da las Rumantschas e dals Rumantschs e s'engascha per la promoziun ed il mantegniment da la lingua e cultura rumantscha en il chantun Grischun ed en Svizra. Ultra da quai represchenta ella ils interess da la minoritad rumantscha.

La Confederaziun promova la Lia Rumantscha spezialmain en il sector da la cumplettaziun e da l'actualisaziun da la lingua, da l'instrucziun extrascolara da lingua e cultura rumantscha, dal svilup e da la realisaziun da mesiras per mantegnair e promover il rumantsch sco era per incumbensas da cussegliaziun, d'intermediaziun e da documentaziun.

La cunvegna da prestaziun posteriura tranter il chantun Grischun e la Lia Rumantscha fixescha en spezial tge incumbensas da la Lia Rumantscha che vegnan sustegnidas cun agids finansials da la Confederaziun e dal Chantun. L'indipendenza politica da la Lia Rumantscha sco represchenta d'interess na vegn betg tutgada ed i vegn garantì che la Lia Rumantscha na surpiglia naginas incumbensas publicas genuinas da la Confederaziun e dal Chantun.

5.3.2. Pro Grigioni Italiano

La Pro Grigioni Italiano è l'organisaziun tetgala da las Grischunas e dals Grischuns italo-fons e s'engascha per la promoziun ed il mantegniment da la lingua e cultura taliana en il chantun Grischun. Ultra da quai represchenta ella ils interess da la minoritad taliana.

La Confederaziun promova la Pro Grigioni Italiano spezialmain en ils secturs dal svilup e da la realisaziun da mesiras per mantegnair e promover il talian, en connex cun publicaziuns e la gestiun d'in post da documentaziun davart la lingua e cultura taliana.

La cunvegna da prestaziun posteriura tranter il chantun Grischun e la Pro Grigioni Italiano fixescha en spezial tge incumbensas da la Pro Grigioni Italiano che vegnan sustegnidas cun agids finansials da la Confederaziun e dal Chantun. L'indipendenza politica da la Pro Grigioni Italiano sco represchentanta d'interess na vegn betg tutgada ed i vegn garanti che la Pro Grigioni Italiano na surpiglia naginas incumbensas publicas genuinas da la Confederaziun e dal Chantun.

5.3.3. Chasa Editura Rumantscha

La Chasa Editura Rumantscha porscha servetschs editorials professionals ed ha la finamira da render pli visibla la scena litterara rumantscha. Tenor cunvegnientscha cun la Lia Rumantscha surpiglia la Chasa Editura Rumantscha era la publicaziun da litteratura per uffants e juvenils. Las responsablads vegnan determinadas en la cunvegna da prestaziun 2021-2024.

5.3.4. Fundaziun Medias Rumantschas

La Fundaziun Medias Rumantschas elavura per las medias rumantschas mintga di in'offerta minimala da novitads en tut ils idioms rumantschs ed en rumantsch grischun e rinforza uschia l'intermediaziun d'infurmaziuns en lingua rumantscha a bucca ed en scrit.

La cunvegna da prestaziun cun la Fundaziun Medias Rumantschas vegn purtada e segnada collegialmain da la Confederaziun e dal Chantun.

5.3.5. Agentura da novitads svizra Keystone – ATS

L'Agentura telegrafica svizra Keystone – ATS realisescha cun sustegn da la Confederaziun e dal Chantun ina purschida en lingua taliana davart actualitads dal di sin nivel chantunal e regional.

6. Termins per ademplir las incumbensas

Il chantun Grischun inoltrescha mintg'onn il program dal Chantun per l'onn proxim e quai fin ils 31 da december. Il program cuntegna las activitads concretas ed ils projects dal Chantun sco er ils programs da las organisaziuns e da las instituziuns sustegnidas.

Suenter avair examinà la documentaziun inoltrada approva l'UFC il program enfin il pli tard la fin d'avrigl da l'onn proxim.

7. Obligaziuns e cundiziuns

L'agid finanziel è collià cun las suandantas obligaziuns e cundiziuns:

7.1 Utilisaziun dals meds

L'agid finanziel sto vegnir utilisà exclusivamain per financiar las prestaziuns tenor la cifra 5 da questa cunvegna da prestaziun. Il retschavider da l'agid finanziel sto esser abel da tut temp d'attestar l'utilisaziun correcta da l'agid finanziel.

7.2 Obligaziuns d'infurmaziun

Il retschavider da l'agid finanziel infurmescha immediat l'UFC davart eventualas circumstanzas che pudessan avair in'influenza sin l'execuziun da la cunvegna da prestaziun preschenta (cuntraversas giuridicas cun terzas personas; midadas en gremis directivs, euv.).

7.3 Dretg d'acquisiziun

Il retschavider da l'agid finanziel sto resguardar cun ademplir las prestaziuns cunvegnyidas precedentamain il dretg d'acquisiziun dal chantun Grischun, uschenavant che quel è applitgabel, e dar pled e fatg en ses rapport annual.

7.4 Menziun da l'UFC

Il retschavider da l'agid finanziel è obligà da menziunar l'UFC sco donatur sin tut ils meds da reclama e da communicaziun (communicaziuns a las medias, invits, prospect, inserats da reclama, placats, internet, rapports annuals, euv.). En detagl vala per la menziun mintgamai il feigl d'infurmaziun actual da l'UFC (www.bak.admin.ch > Documentaziun > Logos da l'UFC).

7.5 Ulteriuras obligaziuns

Ils agids finanziels da l'UFC ston vegnir utilisads tenor la cif. 5 da questa cunvegna. Eventuals surpris dal retgav ston vegnir preschentads en il quint annual e vegnir remess a moda liada.

8. Agens meds / agids finanziels da terzs / autezza e modus da pajament da l'agid finanziel

8.1. Agens meds

Il chantun Grischun sa participescha a la finanziaziun da las mesiras tenor la cif. 5 cun agens meds a moda commensurada e preschenta quels en il program annual ed en il quint annual (incl. preventiv).

8.2. Agids finanziels da terzs

Il retschavider da l'agid finanziel procura che las obligaziuns e las cundiziuns d'auters donateurs d'agids finanziels na s'opponian betg a la cunvegna da prestaziun preschenta.

8.3. Autezza e modus da pajament da l'agid finanziel

L'UFC s'oblighescha da sustegnair il chantun Grischun durant la perioda 2021-2024 cun agids finanziels da totalmain 22'005'400 francs. Quests agids finanziels vegnan pajads sco suonda:

- per sustegnair il chantun Grischun tenor l'art. 17 OLing èn previs per ils onns 2021–2024 250'000 francs per onn (credit A231.0123 Mesiras per la chapientscha vicendaivla).

- per mantegnair e promover la lingua e cultura rumantscha e taliana en il chantun Grischun tenor ils artitgels 18-21 OLing èn previsas en il plan da finanzas da la Confederaziun las suandantas contribuziuns (credit A231.0122 Promoziun da lingua e cultura en il Grischun):

<u>2021</u>	<u>2022</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>Total</u>
5'206'600	5'263'800	5'281'100	5'253'900	21'005'400 ¹

Ils agids finansials annuals vegnan pajads il pli tard enfin la fin d'avrigl, premess che saja avant maun il rapport tenor la cif. 9.1 da questa cunvegna da prestaziun.

L'obligaziun da pajament da l'UFC vala cun resalva da l'approvaziun dal preventiv tras ils cussegls federals. Eventualas reducziuns dal preventiv vegnan communitgadas al retschavider da l'agid finanziel a termin util. En cas da grondas reducziuns po la cunvegna da prestaziun eventualmain vegnir negoziada da nov.

9. Instruments per examinar las incumbensas ed instruments da gestiun

9.1. Rapport e surveglianza

9.1.1. Rapport e controlling

Cun il program per l'onn proxim fa il chantun Grischun mintgamai in rapport per mauns da l'UFC davart l'utilisaziun dals meds da l'onn precedent e davart ils resultats dals projects terminads resp. currentes. En quel rapport dat il chantun Grischun pled e fatg, sche e quant enavant ch'el ha:

- cuntanschi las finamiras tenor la cifra 4 da questa cunvegna da prestaziun;
- adempli las incumbensas tenor la cifra 5 da questa cunvegna da prestaziun;
- observà las obligaziuns e cundiziuns tenor la cifra 7 da questa cunvegna da prestaziun.

9.1.2. Discurs en connex cun il rapport

Sin fundament dal rapport ha lieu annualmain, mintgamai il pli tard fin ils 31 da mars, sin il pli pauc in discurs tranter il chantun Grischun e l'UFC. L'object da quel discurs è en spezial la realisaziun da las finamiras e l'adempliment dals duairs dal punct da vista quantitativ e qualitativ. L'UFC protocolescha il discurs sco er eventualas mesiras cunvegnyidas.

Plinavant organisescha il chantun Grischun regularmain discurs trilaterals e multilaterals tranter l'UFC, il Chantun e las organisaziuns sustegnidas. L'object dals discurs è en spezial l'examinaziun da las finamiras e dumondas surordinadas da la collavuraziun.

9.2. Dretg d'obtegnair infurmaziuns e dretg da controlla

L'UFC ha da tut temp il dretg d'obtegnair infurmaziuns ed il dretg da controlla areguard las activitads dal retschavider da l'agid finanziel en il rom da la cunvegna da prestaziun preschenta. El po pretender da tut temp, ultra dals instruments da gestiun previs, in rapport a bucca u en scrit davart in tema specific. L'UFC ha cunzunt il dretg da prender invista da las finanzas dal retschavider da l'agid finanziel e da verifitgar al lieu che las obligaziuns e cundiziuns tenor questa cunvegna da prestaziun vegnian observadas ("controlla al lieu"). Plinavant po el da tut temp analisar sez u surdar l'incumbensa d'analisar las finanzas dal retschavider da l'agid finanziel.

¹ Tenor la planisaziun da las finanzas da la Confederaziun, stadi: avrigl 2021.

9.3. Evaluaziun externa da las subvenziuns da l'UFC al chantun Grischun

Durant la perioda da la cunvegna da prestaziun duai l'agid finanziel da l'UFC al chantun Grischun vegnir evaluà externamain. La finamira da l'evaluaziun è d'examinar a moda regulara l'effect da las mesiras dal Chantun e da las prestaziuns da las organisaziuns respectivas. L'object, las dumondas tematicas sco era l'organisaziun da l'evaluaziun defineschan il chantun Grischun e l'UFC da cuminanza.

Il mandat per l'evaluaziun surdat la Confederaziun ad in'interpresa d'evaluaziun externa. Ils custs surpiglia l'UFC.

10. Mal'execuziun u nunademplant e revocaziun

10.1. Mal'execuziun u nunademplant da vart dal retschavider da l'agid finanziel

Sch'il retschavider da l'agid finanziel n'ademplescha malgrà in'admoniziun betg sias obligaziuns resp. ademplescha quellas manglusamain, en spezial era quellas areguard il rapport e la surveglianza, po l'UFC tenor l'artitgel 28 LSU stritgar resp. reducir commensuradamain ils agids finanziels ch'èn anc da prestar ubain pretender enavos tut u ina part dals agids finanziels gia prestads inclusiv in tschains da tschintg pertschient dapi il pajament.

10.2. Revocaziun ed adattaziun da la cunvegna da prestaziun

Per la revocaziun da questa cunvegna da prestaziun vala l'artitgel 31 en cumbinaziun cun l'artitgel 30 LSU. L'adattaziun da la cunvegna da prestaziun sa drizza tenor las disposiziuns generalas dal Dretg d'obligaziuns dals 30 da mars 1911 (DO; CS 220).

11. Proceder en cas da dispitas

Il proceder en cas d'eventualas dispitas tranter las partidas sa drizza tenor las disposiziuns generalas da la giurisdicziun federala.

12. Coordinaziun

I stattan a disposiziun las suandantas personas da contact:

- da vart dal retschavider da l'agid finanziel: Ivo Berther, incumbensà per la promoziun da linguas, 081 / 257 48 06, ivo.berther@afk.gr.ch
- da vart da l'UFC: Clau Dermont, collavuratur scientific Secziun cultura e societad, 058 / 467 39 97, clau.dermont@bak.admin.ch

Lieu/data: _____

Lieu/data: _____

Per l'UFC:

Per il chantun Grischun:

Isabelle Chassot
directura

Jon Domenic Parolini
cusseglier guvernativ

David Vitali
manader da la Secziun cultura e
societad

Barbara Gabrielli
manadra da l'Uffizi da cultura